

Green North Energy Oy:n vihreän vedyn ja ammoniakkin tuotantolaitos, ympäristövaikutusten arviointiselostuksen lausunto

Kaupunginhallitus 17.06.2024 § 175
514/11.01.00.06/2024

Valmistelija

Elinkeinopäällikkö Lassi Rosala

Varsinais-Suomen ELY-keskus pyytää Naantalin kaupunginhallituksen lausuntoa Green North Energy Oy:n vihreän vedyn ja ammoniakkin tuotantolaitosta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta 17.7.2024 mennessä. YVA-selostus ja kuulutus löytyvät sähköisenä osoitteesta www.ymparisto.fi/GreenNorthEnergyNaantaliYVA. Lisäksi kuulutus on luettavissa osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/varsinais-suomi.

Hankkeen sisältö

Green North Energy Oy suunnittelee vihreän vedyn ja ammoniakkin tuotantolaitoksen rakentamista ja toiminnan käynnistämistä Naantalissa. Hankealue sijaitsee Naantalin sataman välittömässä läheisyydessä, kahden kilometrin etäisyydellä Naantalin keskustasta. Hanke sijoittuu Naantalin Tupavuorelle Nesteen jalostamon Tupavuoren säiliöalueen luoteispuolelle. Hankealue on kaikilla kaavatasoilla (maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava) osoitettu teollisuustoimintojen alueeksi (T).

Hankkeen tavoitteena on korvata maakaasulla tuotettua ammoniakkia kotimaassa tuotetulla vihreällä ammoniakilla. Vihreän ammoniakkin tuotannossa käytettävä vety on tarkoitus tuottaa vihreällä sähköllä laitoksen yhteydessä. Ammoniakin ja vedyn lisäksi laitoksessa tuotetaan ammoniakkin tuotantoprosessin vaatimaa typpikaasua. Tuotetun ammoniakkin kuljetus laitokselta tullaan tekemään ensisijaisesti laivalla satamasta, jonne se siirretään putkilinjaa pitkin. Vihreää ammoniakkia hyödynnetään vähäpäästöisen lannoitteen tuotannossa sekä polttoaineena meriliikenteessä. Laitos tulee toimimaan vuorokauden ympäri työllisyysvaikutuksen ollessa n. 30 henkilöä. Esirakentamisen on tarkoitus alkaa vuonna 2025 ja tuotantolaitoksen on suunniteltu käynnistyvän vuonna 2027. Toteutuessaan hanke edistää vihreää siirtymää, Suomen energihuollon omavaraistumista ja huoltovarmuutta.

Hankkeen vaikutukset

YVA-selostuksessa on arvioitu kattavasti mahdollisia laitoksen rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvia ympäristövaikutuksia, jotka arvioidaan pääosin vähäisiksi tai kohtalaisiksi. Merkittävaksi (suuri tai erittäin suuri) arvioidut vaikutukset ovat ilmastovaikutukset (suuri myönteinen vaikutus) ja vaikutukset maaliikenteeseen (erittäin suuri, mikäli lieventämiskeinoja ei sovelleta). Myös onnettomuus- ja poikkeustilanteet on tunnistettu merkittävaksi tekijäksi. Hanke on kemikaalilaitos, jonka toiminnassa ja sijoittamisessa tulee ottaa huomioon suuronnettomuusvaara ja alueen tulee olla varattu teollisuus- ja varastotoimintaan (T).

Puhdas siirtymä

Suomen vetyklusterin kesäkuussa 2023 julkaisemassa vetytalousstrategiassa arvioidaan vetytalouden voivan synnyttää Suomeen jopa 115 000 uutta työpaikkaa vuoteen 2035 mennessä. Gasgrid Finland kehittää parhaillaan kansallista, rajat ylittävää vetyinfrastruktuuria, johon myös Turun seutu ja Naantali kytkeytyvät. Vetytaloudessa vihreä ammoniakki korvaa tällä hetkellä käytössä olevan fossiilipohjaisen ammoniakkin. Vihreän ammoniakkin markkinat voivat kasvaa jopa vihreää vetyä nopeammin, sillä logistinen verkosto on jo olemassa ja ammoniakkia voidaan hyödyntää vedyn kantajana. Tulevaisuudessa vihreälle ammoniakille odotetaan suurta roolia etenkin meriliikenteen polttoaineena. Ammoniakki on myös kriittinen kemikaali maataloudelle ja teollisuudelle. Tällä hetkellä ammoniakkia tuotetaan pääasiassa EU-alueen ulkopuolella, eli kotimaisen tuotannon mahdollistaminen parantaa sekä Suomen että koko EU:n huoltovarmuutta merkittävästi.

Hankkeen vaikutus alueen elinkeinoelämään

Naantalin elinkeinorakenne muuttui, kun Nesteen Naantalin jalostamon lakkauttaminen realisoitui keväällä 2021. Lakkauttamisen vaikutukset alueen elinkeinoelämään ovat olleet kohtuullisen merkittäviä ja lakkauttamisen seurauksena Naantalin työpaikkaomavaraisuus on heikentynyt. Jalostustoiminnan loppuminen johti 230 työtehtävän lakkauttamiseen Naantalissa. Lakkauttaminen aiheutti myös välillisiä vaikutuksia pääasiassa erilaisia suunnittelupalveluita, huolto- ja kunnossapitopalveluita sekä majoitus- ja ravitsemispalveluita tuottavien yritysten toimintaan. Lakkauttamisen negatiivisia vaikutuksia on pehmentänyt Nesteen logistiikka- ja varastointitoimintojen jatkuminen alueella.

Green North Energy Oy:n suunnitteleman hankkeen vaikutukset alueen elinkeinoelämään ovat erittäin positiivisia. Hanke on sekä paikallisesti että valtakunnallisesti tarkasteltuna merkittävä yritystoiminnan ja työllisyyden, energiaomavaraisuuden sekä huoltovarmuuden näkökulmista. Hanke tuo jo rakennusaikana paikallisille yrityksille runsaasti uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja luo uusia työpaikkoja eri toimialoilla toimiville yrityksille Naantalin alueella. Käynnistyttyään laitoksen toiminta synnyttää alueelle merkittävän määrän uusia työpaikkoja myös välillisesti alihankkijaverkostoon.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Naantalin kaupunginhallitus toteaa lausuntonaan: Naantalin kaupunki suhtautuu hankkeeseen myönteisesti. Hankkeella on positiivisia vaikutuksia alueen elinkeinoelämään jo rakennusaikana. Käynnistyttyään laitoksen toiminta synnyttää alueelle merkittävän määrän uusia työpaikkoja myös välillisesti alihankkijaverkostoon. Toteutuessaan hanke vahvistaa ja tukee alueen olemassa olevaa teollisuuden, energiahuollon ja -tuotannon sekä satama- ja terminaalitoimintojen ekosysteemiä luoden myös samalla mahdollisuuden teollisen vetylaakson syntymiseen lähialueelle. Hankkeen toteuttamista puoltaa myös se, että tuotannossa syntyvää uusiutuvaa lämpöä voidaan hyödyntää Turun seudun kaukolämpöverkossa.

Kemikaalionnettomuudet on huomioitu arvioinnissa asianmukaisesti. Suuronnettomuusvaaraa mahdollisesti

aiheuttava toiminta muodostaa alueelle uuden seveso - vyöhykkeen, joka edellyttää, että olemassa olevien laitosten ympärillä tapahtuvan toiminnan sijoitusta ja luonnetta ohjataan tarvittaessa kaavoituksella ja lupamenettelyin. Asemakaavanmukaisia uusia toimintoja ja uusia laitoksia rakennettaessa riittävästä etäisyyksistä tulee huolehtia luvan myöntävän viranomaisen toimesta lupavaiheessa. Naantalin kaupunki pitää tärkeänä, ettei hankkeen toiminta aiheuta kohtuutonta haittaa alueen nykyisille toimijoille, sillä hanke sijoittuu osittain alueelle, jolla vaikuttavat alueella jo toimivien laitosten konsultointivyöhykkeet.

Hanketta puoltaa sen sijoittuminen alueelle, jonka pääkäyttötarkoitus on ollut ja tulee tulevaisuudessakin olemaan teollisuus ja satamasidonnaiset toiminnot. Alueella on vihreiden vetytuotteiden tuotannolle keskeinen infra lähes valmiina. Alue kytkeytyy TEN-T-liikenneverkkoon, mikä mahdollistaa tehokkaat logistiset ratkaisut myös meriteitse ammoniakkin kuljetuksen tapahtuessa yleisimmin laivoilla. Vuoden alussa voimaan tullut E18 Kehätie/Naantali asemakaavamuutos sekä vireillä oleva Luolalan Viestitien asemakaavamuutos tukevat välillisesti myös tätä hanketta. Hankkeen menestymisen kannalta on tärkeää, että rahoitus E18 Kehätien parantamiseksi EU-asetusten vaatimusten mukaiseksi varmistetaan Naantali-Raisio välillä.

Koska uusiutuvan sähkön merkitys vihreän vedyn tuotannossa on kriittinen, pitää Naantalin kaupunki hankkeen toteutumisen kannalta erityisen tärkeänä, että Fingridin vuosille 2024–2033 tekemään kantaverkon kehittämissuunnitelmaan sisältyvät investoinnit Raision ja Naantalin sähköverkkoon tehtäviin parannuksiin tullaan toteuttamaan suunnitellusti.

Voimassa oleva asemakaava Ak-142 on vanhempi, kuin voimassa olevat yleis- ja maakuntakaavat. Asemakaavan tarkoitus on kuitenkin edelleen yhtenevä ylempien ohjaavien kaavatasojen kanssa. Alueen toimintaympäristössä tai olosuhteissa ei ole tapahtunut sellaisia muutoksia, jotka vaikuttaisivat asemakaavoille asetettavien sisältövaatimusten täyttymisen uudelleen arviointiin voimassa olevan asemakaavan Ak-142 osalta. Hankkeen YVA -prosessissa laadittujen selvitysten ja arviointien pohjalta Naantalin kaupunki katsoo, että asemakaava mahdollistaa suunnitellun toiminnan.

Kokonaisuutena hanke arvioidaan ympäristövaikutukset huomioiden toteuttamiskelpoiseksi, sillä merkittäviä kielteisiä vaikutuksia ei synny, kun haittoja lievennetään YVA -prosessissa esitetyin toimenpitein. Hanke ei aiheuta lainsäädännön tai viranomaisten ohjeistusten vastaisia vaikutuksia ympäristölle, luonnolle tai ihmisille.

Tämän asian osalta pöytäkirja tarkastetaan kokouksessa.

Kokouskäsittely

Merkittiin, että kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja Jan Lindström poistui kokouksesta yhteisjäävinä tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Esteellisyyden perusteena oli jäsenyys TSE Oy:n hallituksessa.

Päätös

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Tämän asian osalta pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa.